

Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 2023

Suomalaisten säännöllinen alkoholinkäyttö on vähentynyt

PÄÄLÖYDÖKSET

- Säännöllinen eli vähintään viikoittain tapahtuva alkoholin käyttö on vähentynyt sekä miehillä että naisilla vuosien 2016 ja 2023 välillä.
- Useimmin alkoholia käyttivät 55–69-vuotiaat miehet, ja kaikkein harvimmoin 20–34-vuotiaat naiset.
- Vuonna 2023 vähintään kuukausittain humalaan (6+ annosta kerralla) juominen on pysynyt vuoden 2016 tasolla.
- Vuonna 2016 säännöllinen humalakulutus oli selvästi yleisintä 20–34-vuotiailla, mutta vuoteen 2023 mennessä ikäryhmien erot olivat kaventuneet pieniksi.
- Vähintään 13 tai 18 alkoholiannoksen juominen päivässä oli huomattavasti yleisempää ikäryhmässä 20–34 kuin ikäryhmässä 55–69 sekä miehillä että naisilla.
- Alkoholinkäytön kohtalaisen riskin rajan (miehillä yli 14 ja naisilla yli 7 annosta viikossa) ylitti miehistä 15 ja naisista yhdeksän prosenttia.
- 6 prosenttia miehistä ja 4 prosenttia naisista oli kokenut alkoholin käytöstään johtuvia terveysongelmia.

Säännöllinen eli vähintään viikoittainen alkoholinkäyttö on vähentynyt sekä miehillä että naisilla vuosien 2016 ja 2023 välillä (kuvio 1). Vähintään viikoittain alkoholia käyttävien osuus oli vuonna 2023 miehillä 48 prosenttia ja naisilla 22 prosenttia, kun vastaavat osuudet vuonna 2016 olivat 52 ja 29 prosenttia.

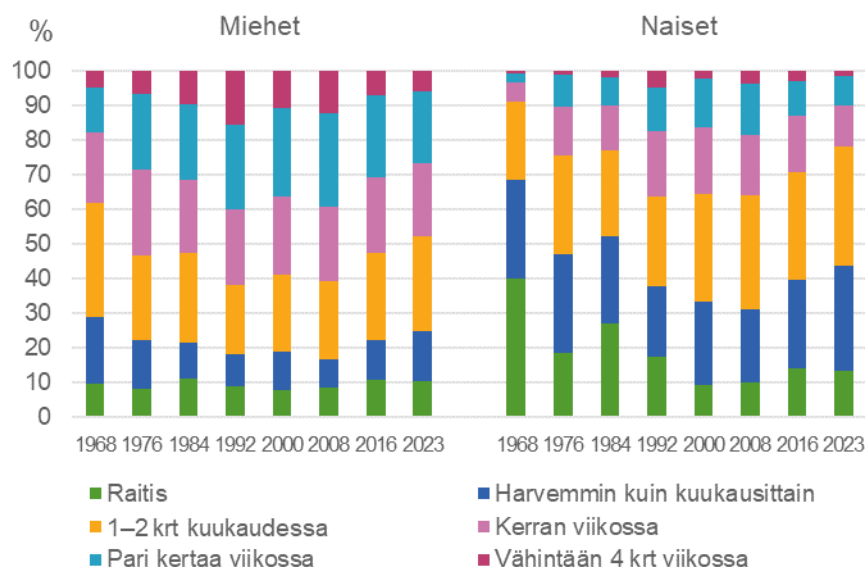
Keväällä 2023 toteutetun Juomatapatutkimuksen mukaan alkoholin lähes päivittäinen käyttö oli melko harvinaista: miehistä kuusi ja naisista kaksi prosenttia käytti alkoholia vähintään neljä kertaa viikossa. Sekä miehet että naiset käyttivät alkoholia useimmin vanhimmassa 55–69-vuotiaiden ja harvimmoin nuorimmassa 20–34-vuotiaiden ikäryhmässä (liitetaulukko 1). Useimmin alkoholia käyttivät yli 54-vuotiaat miehet: heistä 62 prosenttia käytti alkoholia vähintään viikoittain ja 11 prosenttia neljä kertaa viikossa tai useammin.

Vaikka alkoholinkäyttö yleisesti ottaen väheni, säännöllinen humalakulutus oli koko väestön tasolla lähes yhtä yleistä vuonna 2023 kuin vuonna 2016. Vuonna 2023 vähintään kuukausittain humalaan eli kuusi annosta tai enemmän joi 21 prosenttia vastaajista, kun vuonna 2016 vastaava osuus oli 22 prosenttia. Vuonna 2023 tämän tasoisen humalajuomisen väheneminen jatkui vielä 20–34-vuotiailla. Rajumpi humala oli kuitenkin yhä yleisintä 20–34-vuotiailla miehillä. Heistä 41 prosenttia oli juonut vähintään 13 alkoholiannosta ainakin yhtenä edellisen vuoden päivistä.

Täysin raittiiden osuus vuonna 2023 oli 12 prosenttia väestöstä, miehistä 10 ja naisista 14 prosenttia. Raittiiden osuus pysyi samalla tasolla verrattuna vuoteen 2016.

Tulokset perustuvat THL:n Juomatapatutkimukseen, joka vuonna 2023 toteutettiin ensimmäistä kertaa osana Terve Suomi -terveystarkastustutkimusta. Juomatapatutkimus tehtiin edellisen kerran vuonna 2016 ja sitä ennen kahdeksan vuoden välein.

Kuvio 1. Alkoholinkäytön useus 20–69-vuotiailla suomalaisilla sukupuolen mukaan 1968–2023, %

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

Janne Härkönen

Katariina Warpenius

Pia Mäkelä

etunimi.sukunimi@thl.fi

På svenska

Huvudresultaten publiceras på svenska på webbplatsen thl.fi och i publikationsarkivet julkari.fi.

In English

The main results are published in English on the thl.fi website and in the Julkari.fi archive.

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Raittius ja alkoholinkäytön useus.....	3
Humalakulutuksen useus.....	3
Riskikulutus	5
Koetut alkoholihaitat	7
Vertailukohtana muut aineistot.....	9
Käsitteet ja määritelmät.....	12
Kirjallisuus	14
Laatuseloste	15
Liitetaulukot	19

Tämän vuoden tilastossa huomioitavaa:

Vuonna 2023 Juomatapatutkimus tehtiin osana Terve Suomi -terveystarkastustutkimusta, ja se kattoi 20–79-vuotiaat suomalaiset.

Vuosina 1968–2008 Juomatapatutkimus tehtiin kahdeksan vuoden välein 15–69-vuotiaan väestön kattavilla haastattelututkimuksilla, vuonna 2016 mukana olivat myös 70–79-vuotiaat.

Tämän raportin aikavertailuissa tarkastelu rajataan 20–69-vuotiaisiin suomalaisiin, koska tämä ikäryhmä on käsitelty kaikissa kyselyissä.

Eri vuosien tiedonkeruut poikkeavat toisistaan jonkin verran otannan, ikärajoituksen, tiedonkeruutavan, tiedot keränneen tahon sekä tutkimuksen ajoituksen ja keston osalta. Nämä erot on kuvattu raportin lopun laatuselosteissa.

Vastaajien määrä on vaihdellut 1823:sta (vuonna 1968) 3624:ään (vuonna 1984), ja vastausprosentti 97:stä (vuonna 1968) 58:aan (vuonna 2023) (tarkemmat tiedot liitetaulukoissa 9 ja 10).

Johdanto

Suomalaisten alkoholinkäyttötapoja on tärkeää seurata ja arvioida, koska liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttaa mittavia haittoja niin alkoholinkäyttäjille itselleen, kuin heidän läheisilleen ja edelleen koko yhteiskunnalle. Vaikka alkoholin myyntitilastot ovat luotettava tapa seurata, kuinka paljon alkoholia Suomessa kaiken kaikkiaan kulutetaan vuositasolla (ks. Koskinen & Virtanen 2023), myyntitilastoihin perustuva tieto alkoholin kuluksista ei kuitenkaan kerro, ketkä kuluttavat ostetun alkoholin tai millaisia ovat alkoholin käyttötavat ja koetut haittavaikutukset.

THL:n säännöllisten väestön terveyttä ja hyvinvointia koskevien kyselyiden¹ indikaattoritietoja on saatavilla tilasto- ja indikaattoripankki [Sotkanetistä](#). Alkoholi-indikaattoreita siellä on kaksi: alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) sekä alkoholia humalahakuisesti (6 annosta tai enemmän kerralla) viikoittain käyttävien osuus. Syvällisempää tietoa suomalaisten alkoholinkäyttötavoista kertyy noin kahdeksan vuoden välein toteutettavasta Juomatapatutkimuksesta. Juomatapatutkimus tuottaa monipuolisen kuvan suomalaisten alkoholin käyttötavoista ja -tilanteista sekä näiden suhteesta koettuihin alkoholihaittoihin.

Raittius ja alkoholinkäytön useus

Juomatapatutkimuksessa raittiiksi on määritelty henkilöt, jotka eivät ole nauttineet alkoholia haastattelua edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Koko väestöstä raittiita oli 12 prosenttia vuonna 2023, miehistä 10 prosenttia ja naisista 14 prosenttia (kuvio 1, liitetaulukko 1). Raittiiden osuus väheni 1960-luvulta 2000-luvun alkuun asti siten, että vuosina 2000 ja 2008 sekä miehistä että naisista vain hieman alle kymmenesosa oli raittiita. Raittiiden osuus vähentyi varsinkin naisilla. Vuosien 2008 ja 2016 välillä raittiiden osuus kääntyi erityisesti naisilla kasvuun, ja pysyi vuosina 2016 ja 2023 samalla tasolla, miehillä 10 prosentin pinnassa ja naisilla 14 prosentissa.

Raittiuden kehitys on ollut erilaista eri ikäryhmissä (liitetaulukko 1). 2000-luvulla raittius on lisääntynyt alle 55-vuotiailla. Vuosien 2016 ja 2023 välillä raittius jopa väheni 55–69-vuotiailla.

Säännöllinen eli vähintään viikoittainen alkoholinkäyttö väheni sekä miehillä että naisilla vuosien 2016 ja 2023 välillä. Tämä kehitys ilmeni jo vuosien 2008 ja 2016 välillä (kuvio 1, Liitetaulukko 1²). Viikoittain alkoholia käyttävien osuus oli miehillä 48 prosenttia ja naisilla 22 prosenttia vuonna 2023, kun vastaavat osuudet vuonna 2016 olivat 52 ja 29 prosenttia.

Suomessa alkoholin päivittäinen käyttö oli melko harvinaista. Miehistä kuusi ja naisista kaksi prosenttia käytti alkoholia vuonna 2023 vähintään neljä kertaa viikossa.

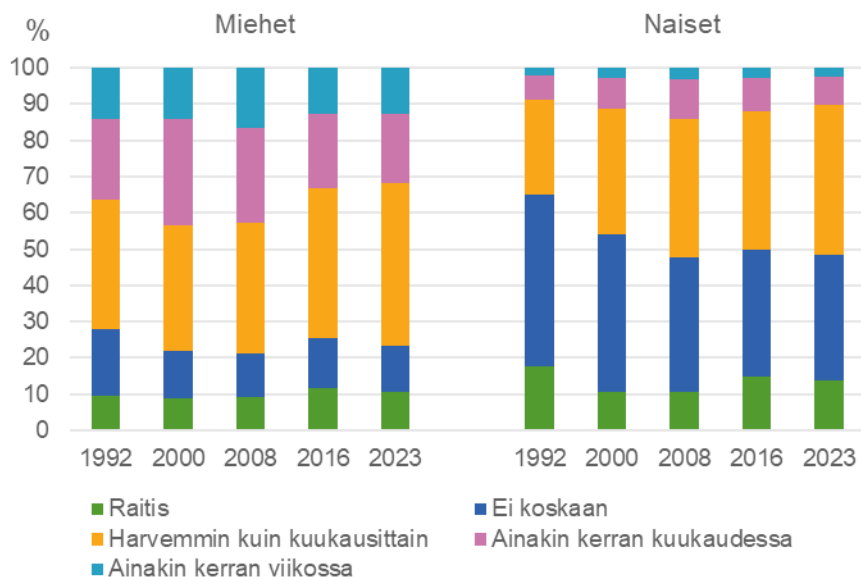
Kaikkiaan alkoholia käyttivät useimmin yli 54-vuotiaat miehet. Ylipäänsä sekä miehillä että naisilla useimmin alkoholia käytettiin vanhimmassa ja harvimmassa nuorimmassa eli alle 35-vuotiaiden ikäryhmässä.

Humalakulutuksen useus

Kuukausittainen humalakulutus eli kuuden tai useamman alkoholiannoksen juominen kerralla väheni vuosien 2008 ja 2016 välillä (kuvio 2). Vuoden 2016 jälkeen tämä kehitys taantui: kuukausittain humalaan juovien osuudet olivat vuosina 2016 ja 2023 koko väestössä 23 ja 21 prosenttia, miehillä 33 ja 32 prosenttia ja naisilla 12 ja 10 prosenttia (kuvio 2, liitetaulukko 2). Ainakin kerran viikossa humalaan juovien osuuksissa ei ollut muutoksia.

¹ Tuorein väestökysely oli Terve Suomi -tutkimuksen kyselytutkimus vuonna 2022. Sitä edelsi FinSote-tutkimus vuosina 2018 ja 2020, ja sitä ennen Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH vuosina 2010–2017, ja sitä ennen Suomalaisen aikuisväestön sekä eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytymisen ja terveys -tutkimukset (AVTK, EVTK)

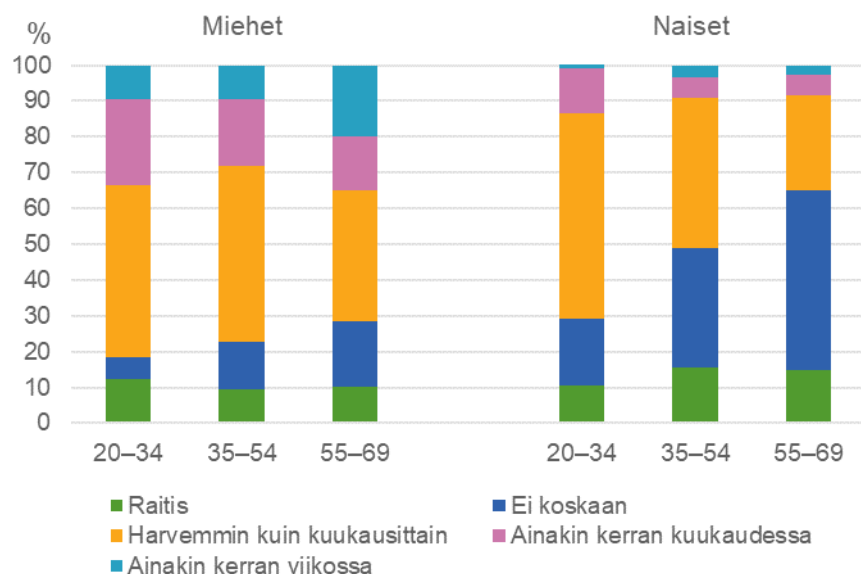
² Tekstissä esitetyt luvut eivät aina vastaa taulukoiden solujen yhteenlaskettuja summia. Tämä johtuu siitä, että taulukoissa luvut on pyöristetty, mutta tekstiin summat on laskettu aineiston tarkoista luvuista.

Kuvio 2. Vähintään kuuden alkoholiannoksen käyttökertojen useus 20–69-vuotiailla sukupuolen mukaan 1992–2023, %

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

Kuviossa 3 on esitetty ikäryhmittäiset erot humalakulutuksen useudessa sukupuolen mukaan vuonna 2023 (ks. myös liitetaulukko 2). Miehet joivat itsensä humalaan huomattavasti useammin kuin naiset kaikissa ikäryhmissä, mutta miesten ja naisten ero oli merkittävästi pienempi alle 35-vuotiailla kuin sitä vanhemmilla.

Vuosien 2016 ja 2023 välillä kuukausittainen humalakulutus muuttui eri tavoin eri ikäryhmissä (liitetaulukko 2). Humalakulutus väheni nuorimmassa eli 20–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Sen sijaan vuoden 2023 tutkimukseen osallistuneilla 55–69-vuotiailla miehillä vähintään kuukausittainen humalakulutus oli selvästi yleisempää (35 %) kuin vuoden 2016 tutkimukseen osallistuneilla (25 %). Aiemmissä Juomatapatutkimuksissa kuuden tai useamman annoksen humalakulutusta ovat raportoineet eri ikäryhmistä eniten nuoret eli 20–34-vuotiaat miehet, mutta viimeisimmässä tutkimuksessa humalakulutus oli yleisintä 55–69-vuotiailla miehillä.

Kuvio 3. Vähintään kuuden alkoholiannoksen käyttökertojen useus sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2023, %

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

Juomatapatutkimuksessa on kysytty vuodesta 2000 lähtien, kuinka usein vastaaja on edeltävän 12 kuukauden jaksolla juonut erisuuruisia alkoholimääriä yhden päivän aikana (niin kutsuttu portaittaisen juomistiheyden mittari, graduated frequency eli GF). Liitetaulukossa 3 on kerrottu, mikä osuus väestöstä on ilmoittanut juovansa ainakin yhden, kolme, viisi, kahdeksan, 13 tai 18 annosta alkoholia yhden päivän aikana vähintään kerran. Tuloksista nähdään, että miehet joivat naisia useammin suuria annosmääriä – ja nuoremmat useammin kuin vanhemmat. Vuonna 2023 miehistä 27 ja naisista neljä prosenttia oli juonut ainakin yhtenä edeltävän vuoden päivänä vähintään 13 annosta alkoholia. Vähintään 18 annosta oli juonut 12 prosenttia miehistä ja yksi prosentti naisista.

Vuodesta 2008 lähtien erityisesti suurimpia annosmääriä juoneiden osuudet ovat vähentyneet, ja eniten ne ovat vähentyneet alle 35-vuotiailla miehillä. Suurien annosmäärien juominen kerralla oli kuitenkin edelleen yleistä tässä ikäryhmässä vuonna 2023: 20–34-vuotiaista miehistä 41 prosenttia oli juonut vähintään 13 annosta alkoholia päivän aikana ja 17 prosenttia oli juonut vähintään 18 annosta. Saman ikäisillä naisilla nämä osuudet olivat yhdeksän prosenttia ja kaksi prosenttia.

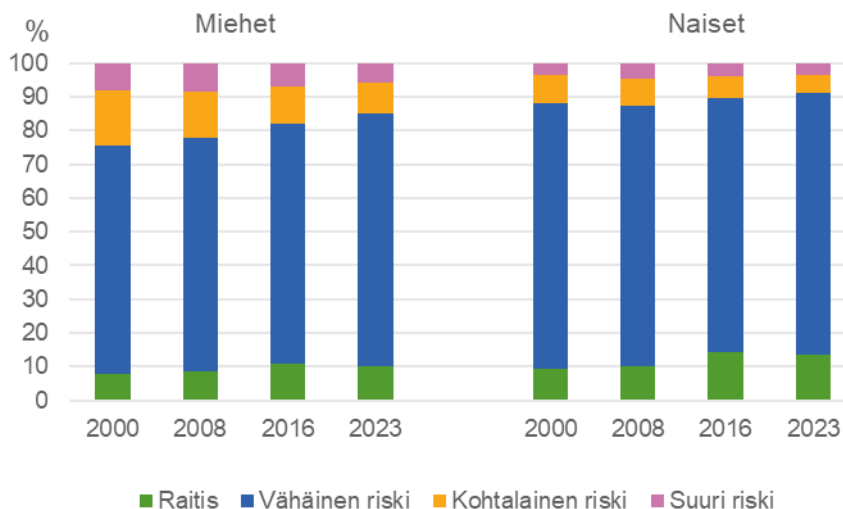
Riskikulutus

Alkoholin riskikulutusta mitataan tässä raportissa kahdella eri tavalla. Ensiksi riskikulutusta tarkastellaan alkoholiongelmaisen käypä hoito -suositusten mukaisilla alkoholin pitkäaikaisten terveyshaittojen riskitasoilla (Käypä hoito 2015), joiden mittaaminen Juomatapatutkimuksessa perustuu tietoon vastaajan keskimääräisestä alkoholin kulutustasosta. Toiseksi riskikulutusta mitataan AUDIT-testillä (Alcohol Use Disorders Identification Test, Saunders ym., 1993).

Käypä hoito -suosituksessa on määritelty kolme alkoholinkäytön riskitasoa pitkäaikaisille terveyshaitoille. Suuren riskin taso on miehille vähintään 23 annosta ja naisille vähintään 12 annosta viikossa. Kohtalaisen riskin taso on miehillä vähintään 14 ja naisilla vähintään 7 annosta viikossa. Riskitaso on vähäinen eli alkoholinkäytöstä ei todennäköisesti aiheudu terveysriskiä terveelle työikäiselle henkilölle silloin, kun keskimääräinen kulutus on miehillä korkeintaan kaksi annosta ja naisilla korkeintaan yksi annos päivässä. Juomatapatutkimuksen portaittaisen juomistiheys-mittarin (ks. liitetaulukko 3) avulla voidaan laskea vastaajan keskimääräinen kulutustaso annoksina viikossa tai päivässä.

Vuonna 2023 miehistä kuusi prosenttia ja naisista neljä prosenttia ylitti alkoholinkäytön suuren riskin rajan (Kuvio 4, liitetaulukko 4). Kohtalaisen riskin rajan ylitti miehistä 15 prosenttia ja naisista yhdeksän prosenttia. Osuudet ovat laskeneet tasaisesti vuodesta 2008 lähtien.

Vaikka kohtalaisen riskitason alarajan ylittävä alkoholinkulutus on vähentynyt koko väestön tasolla, kehityksessä on suuria eroja ikäryhmien välillä. Selvimmin osuus on laskenut alle 35-vuotiailla sekä 35–54-vuotiailla miehillä. Yli 54-vuotiailla miehillä osuus on voinut jopa kasvaa: heistä kohtalaisen riskin rajan ylitti 20 prosenttia vuonna 2023, kun vastaava osuus oli 18 prosenttia vuonna 2016. (Liitetaulukko 4.)

Kuvio 4. Alkoholin keskimääräiseen kulutukseen liittyvä pitkäaikaisten terveyshaittojen riski³ 20–69-vuotiailla sukupuolen mukaan vuosina 2000–2023, %

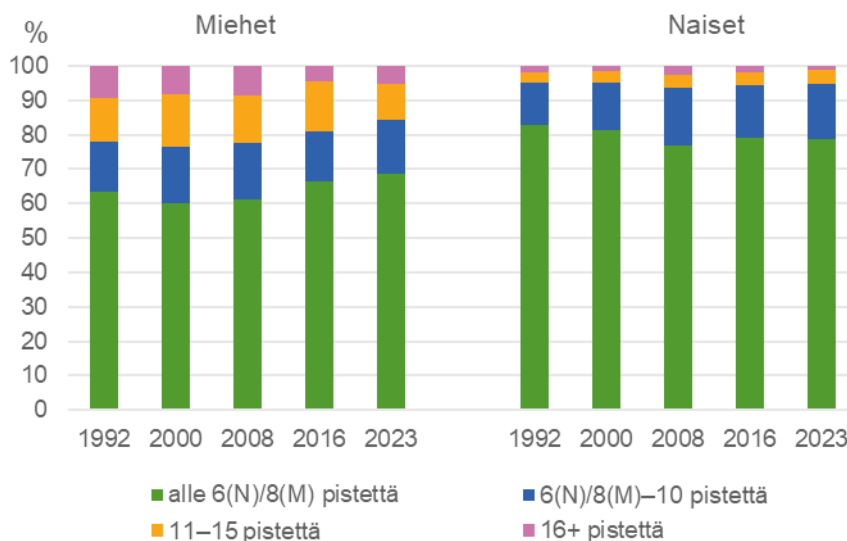
Lähde: THL, Juomatapatutkimus

Käypä hoito -suositusten mukaisten riskitasojen lisäksi AUDIT-pistemäärä kuvaa hyvin riskijuomista sekä alkoholin käytön haittoja. Juomatapatutkimuksen analyyseissa käytettiin neljää AUDIT-testin pisteluokkaa (ks. kuvio 5): 1) 16 pisteen rajan ylittävillä alkoholinkäytön riskien voidaan katsoa olevan suuret, 2) välillä 11–15 pistettä riskit ovat selvästi kasvaneet, 3) välillä 8–10 pistettä (miehet) ja 6–10 (naiset) riskit ovat lievästi kasvaneet ja 4) pisterajojen 8 (miehet) ja 6 (naiset) alapuolella riskien voidaan katsoa olevan vähäiset (alimmat pisterajat ovat Käypä hoito -suositusten ohjeistamat seulontarajat alkoholin ongelmakäytölle).

Vuonna 2023 koko 20–69-vuotiaasta väestöstä 28 prosenttia – miehistä 31 prosenttia ja naisista 21 prosenttia – ylitti AUDIT-testin alimman riskirajan eli kuusi pistettä naisille ja kahdeksan pistettä miehille (Kuvio 5 ja liitetaulukko 5). Suositusten perusteella tälle ryhmälle tulisi tarjota terveydenhuollossa neuvontaa alkoholin käytön vähentämiseksi. Korkeamman 11 pisteen rajan ylitti 10 prosenttia koko väestöstä, 15 prosenttia miehistä ja 5 prosenttia naisista.

Miehillä ikäryhmien väliset erot riskijuomisessa olivat melko pieniä: AUDIT-testin kahdeksan pisteen rajan ylitti 31–33 prosenttia ja korkeamman 11 pisteen rajan 14–18 prosenttia miehistä, riippuen ikäryhmästä. Naisilla riskijuomisen yleisyys vaihteli ikäryhmittäin: selvästi suurin osuus riskijuojia oli 20–34-vuotiaiden ikäryhmässä — heistä 32 prosenttia ylitti kuuden pisteen rajan ja 7 prosenttia ylitti korkeamman 11 pisteen rajan. (Liitetaulukko 5.)

³ Suuri riski: miehillä vähintään 23 annosta, naisilla vähintään 12 annosta viikossa. Kohtalainen riski: miehillä vähintään 14 ja naisilla vähintään 7 annosta viikossa (mutta alempi kuin suuri riski). Vähäinen riski: miehillä korkeintaan kaksi annosta ja naisilla korkeintaan yksi annos päivässä (mutta alempi kuin kohtalainen riski).

Kuvio 5. 20–69-vuotiaiden miesten ja naisten jakautuminen AUDIT-pisteiden mukaisiin riskiluokkiin vuosina 1992–2023, %

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

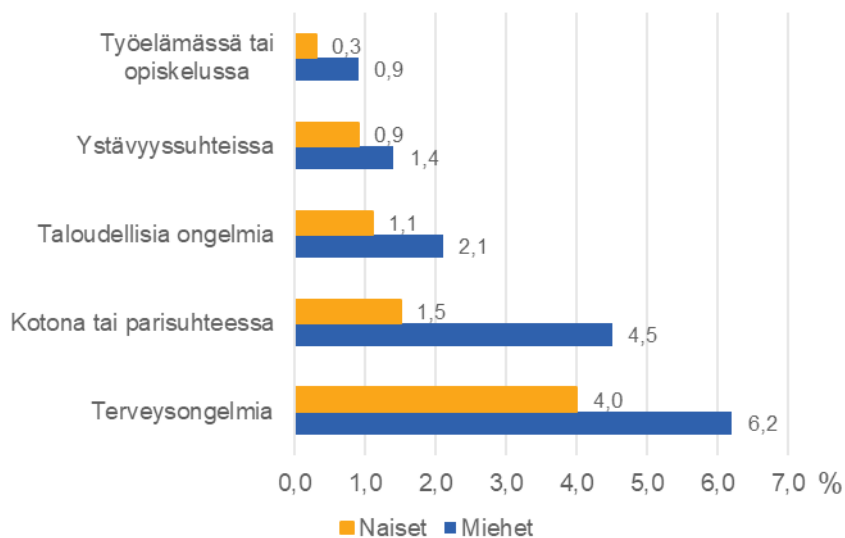
AUDIT-kysymykset ovat olleet mukana Juomatapatutkimuksessa vuodesta 1992 lähtien. Suurin muutos on ollut riskijuomisen vähentyminen miehillä vuoden 2008 jälkeen (Kuvio 5). Tämä muutos on ollut eri ikäryhmistä voimakkainta alle 35-vuotiailla miehillä (Liitetaulukko 5). Vuoden 2016 jälkeen riskijuominen väheni myös 35–54-vuotiailla miehillä. Sen sijaan 55–69-vuotiailla miehillä riskijuominen oli vuonna 2023 yleisempää kuin vuonna 2016: kun vuonna 2016 kahdeksan pisteen rajan ylitti 24 prosenttia tämän ikäryhmän miehistä, vuonna 2023 vastaava osuus oli 31 prosenttia. Naisilla riskijuojien osuus oli korkeimmillaan vuonna 2008, minkä jälkeen muutokset ovat olleet pieniä.

Koetut alkoholihaitat

Kuviossa 6 ja liitetaulukossa 6 on näytetty osuudet alkoholia käyttäneistä, jotka raportoivat alkoholinkäytöstään aiheuttavia ongelmia eri elämänalueilla vuonna 2023. Koska nämä tiedot koskevat tuoreinta ajankohtaa 2023, ne on voitu laskea koko 20–79-vuotiaiden ikäryhmästä. Miehet raportoivat kaikkia eri ongelmia naisia enemmän. Miehillä korostuivat erityisesti terveysongelmat ja ongelmat kotona tai parisuhteessa. Myös naisilla nämä olivat eniten raportoituja omaan alkoholinkäyttöön liittyviä alkoholihaittoja. Alkoholinkäytöstä johtuvia terveysongelmia oli miehistä kokenut kuusi ja naisista neljä prosenttia.

Omasta alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia esiintyi lähes kaikenikäisillä vastaajilla, mutta 35–59-vuotiailla miehillä esiintyi muita miehiä enemmän terveysongelmia, parisuhdeongelmia ja taloudellisia ongelmia (liitetaulukko 6). Naisista puolestaan 20–34-vuotiailla esiintyi muita naisia enemmän erilaisia omaan alkoholinkäyttöön liittyviä haittoja. Terveysongelmia ei esiintynyt vanhimmillä ikäryhmillä enempää kuin nuoremmilla. Kysymykseen koetuista terveysongelmista ei pyydetty tarkennuksia, ja on mahdollista, että nuoret ja keski-ikäiset vastaajat ovat ajatelleet tässä myös tapaturmia tai lievempiä terveyteen liittyviä ongelmia kuten krapulaa.

Kuvio 6. Niiden vastaajien osuudet (%) alkoholia käyttäneistä 20–79-vuotiaista vastaajista, jotka ovat kokeneet omasta alkoholinkäytöstä aiheutuvia ongelmia eri elämäalueilla edeltäneiden 12 kuukauden aikana, vuonna 2023

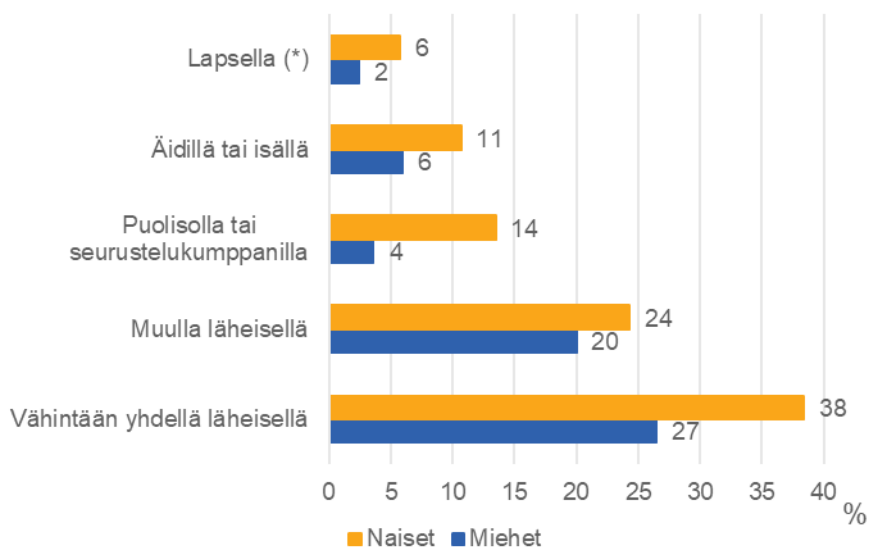

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

Kuviossa 7 on tarkasteltu niiden 20–79-vuotiaiden vastaajien osuutta, jotka raportoivat, että jollakulla heidän läheisistään oli alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia (ks. myös liitetaulukko 7). Naiset raportoivat miehiä useammin, että heidän läheisillään oli alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia, oli sitten kyseessä vanhempien, puolison, lasten tai muiden läheisten alkoholinkäyttöön liittyvä ongelma.

Sukupuoliero oli erityisen suuri puolisoilla tai kumppanilla havaituissa ongelmissa: naisista 14 prosenttia raportoiti näitä ongelmia, miehistä ainoastaan neljä prosenttia. Tämä viittaa myös kuvion kuusi tulokseen siitä, että miehillä on naisia enemmän alkoholinkäyttöön liittyviä ongelmia: myös puoliset kokevat ongelmat omassa elämässään. Naiset raportoivat kuitenkin enemmän myös isiensä ja äitiensä sekä lastensa alkoholiin liittyviä ongelmia: tämä viittaa siihen, että naiset voivat olla miehiä herkempiä havaitsemaan ja raportoimaan läheistensä alkoholiin liittyviä ongelmia. Naiset saattavat myös tehdä miehiä enemmän läheistensä hoivatyötä ja siten havaita läheistensä alkoholiongelmia miehiä enemmän.

Kuvio 7. Niiden 20–79-vuotiaiden vastaajien osuus (%), joiden läheisillä on ollut alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia edeltäneiden 12 kuukauden aikana, vuonna 2023

(*) Osuus on laskettu vastaajista, joilla on lapsia

Lähde: THL, Juomatapatutkimus

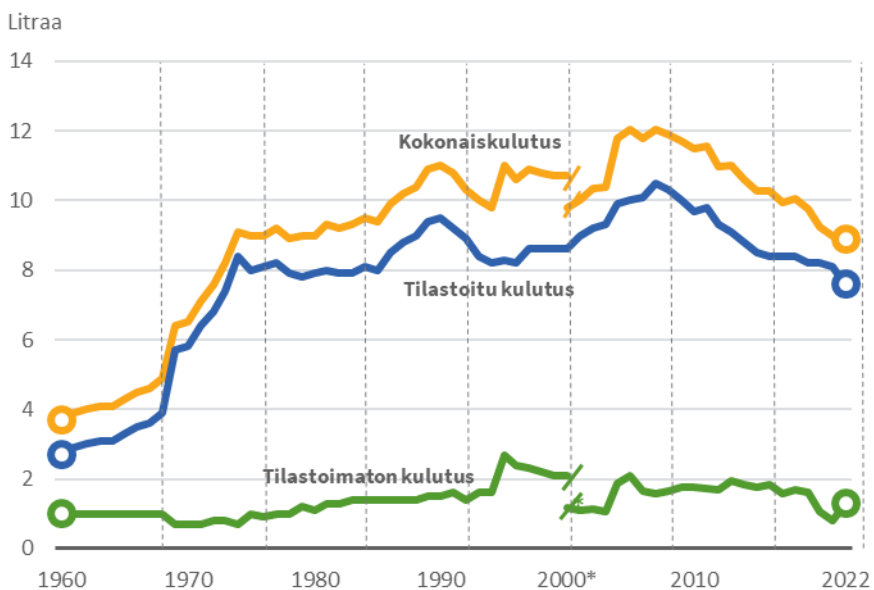
Verrattuna kuviossa 6 esitettyihin tuloksiin omaan alkoholinkäyttöön liittyvistä ongelmista, huomattavasti suurempi osuus vastaajista raportoi, että jollakulla heidän läheisistään oli alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia (kuvio 7, liitetaulukko 7). Tämä johtuu osin siitä, että yhdellä alkoholiongelmissa kärsivällä voi olla monta läheistä eli ongelmat heijastuvat laajalti lähipiiriin. Lisäksi muiden alkoholiongelmiä voi olla helpompi huomata ja raportoida kuin omia.

Vertailukohtana muut aineistot

Vertailu alkoholin kokonaiskulutukseen

Juomatapatutkimusten tulosten tärkein vertailukohta ovat tilastoidun alkoholin kokonaiskulutuksen muutokset aineistonkeruun ajankohtina. Kokonaiskulutus koostuu yhtäältä tilastoidusta alkoholin kulutuksesta eli anniskelu- ja vähittäismyynnistä ja toisaalta tilastoimattomasta kulutuksesta eli alkoholin matkustajatuonnista ja verkko-ostoista. Kuviossa 8 on esitetty alkoholin kokonaiskulutuksen muutokset vuosina 1960–2022. Kuviossa on myös pystyviivoin osoitettu, mihin Juomatapatutkimuksen tutkimusvuodet ovat sijoittuneet. Vuoden 2023 kokonaiskulutustiedot eivät vielä ole saatavilla, joten viimeisimmän juomatapa-aineistonkeruujankohdan kulutustiedot eivät näy kuviossa.

Kuvio 8. Alkoholin kokonaiskulutus vuosina 1960–2022, litroina sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttäneitä kohti (Juomatapatutkimuksen vuodet on merkitty pystyviivoin)

*) Tilastointitavan muutos vuodesta 2000 alkaen

Lähde: THL, Alkoholijuomien kulutus

Kaiken kaikkiaan 2000-luvun alun neljä Juomatapatutkimusta ovat osuneet hyvin alkoholin kokonaiskulutuksen käännekohtiin. Vuosien 2000 ja 2008 tuloksia vertaamalla voidaan analysoida suomalaisten alkoholinkäyttötapojen muutoksia kokonaiskulutuksen voimakkaan kasvun kaudella. Vuoden 2008 paikkeilla alkoi alkoholinkulutuksen sittemmin jatkunut vähenemiskausi, jonka aikana tapahtuneita alkoholinkäyttötapojen muutoksia voidaan analysoida vertaamalla vuoden 2008 Juomatapatutkimuksen tuloksia myöhempien tutkimusvuosien tuloksiin.

Kokonaiskulutuksen taso ja sen muutokset ovat tärkeä vertailukohta, kun arvioidaan, miten suuren osan suomalaisten alkoholinkulutuksesta Juomatapatutkimus kattaa. On tunnettu tosiasia, että kyselytutkimuksilla saadaan katettua vain osa tutkittavan väestön todellisesta alkoholin kulutuksesta. Runsaasti alkoholia käyttävät jättävät keskimääräistä useammin osallistumatta tutkimuksiin (Thygesen ym. 2008). Lisäksi tutkimukseen osallistuvat henkilöt voivat joko vahingossa tai tarkoituksella raportoida vain osan todellisesta kulutuksestaan. Väestökyselyiden tulokset alkoholin kulutustasoista, riskikäyttäjien

osuudesta tai humalajuomisesta ovat siis aliarvioita verrattuna väestön todelliseen alkoholin kulutukseen.

Liitetaulukossa 8 on vertailtu niin kutsuttuja kattavuusprosentteja eri juomatapatutkimuksista eli sitä, miten suuren osuuden alkoholin kokonaiskulutuksesta Juomatapatutkimus kattaa⁴. Kattavuusprosentit on laskettu Juomatapatutkimuksen kahdelle eri keskimääräisen alkoholinkulutuksen tason mittarille eli viikkokulutukselle ja portaitaisen juomistiheyden eli GF-mittarille. Tässä raportissa käytetyn GF-mittarin kattavuus on hieman viikkoarviota parempi, 33 ja 36 prosenttia vuosina 2016 ja 2023.

Viikkokulutuserviöllä voidaan tehdä kattavuusprosenttien pidempää aikavertailua Juomatapatutkimuksen eri ajankohtina. Niinä vuosina, kun kattavuusprosentti on ollut muita vuosia alempi, myös alkoholinkäytön tunnusluvut Juomatapatutkimuksessa voivat aliarvioida väestön todellista alkoholinkäyttöä enemmän kuin muina vuosina. Juomatapatutkimusten kattavuusprosentit ovat eri vuosikymmeninä olleet keskimäärin 38 prosenttia, mikä ei ole kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellista (vrt. Moskalewicz ym. 2017, s. 109). Juomatapatutkimuksen kattavuus vuosina 2016 ja 2023 on kuitenkin ollut tavanomaista alempi, 30 prosenttia. Niinpä myös viimeisimpien Juomatapatutkimusten eri kulutusmittarit todennäköisesti aliarvioivat väestön todellista alkoholinkäyttöä muita tutkimusvuosia enemmän. Kuitenkin vuosien 2016 ja 2023 kattavuusprosentit ovat keskenään samalla tasolla, eikä tästä pitäisi siten muodostua vertailuun harhaa.

Vertailu THL:n postikyselyaineistoihin

Vuoden 2023 Juomatapatutkimuksen tiedonkeruutapa eroaa merkittävästi aiemmista tutkimusvuosista (katso dokumentin lopun laatuselosteesta kohta ”Vuoden 2023 tilastoa koskevat erityiskysymykset”). Jotta saataisiin kuvaa menetelmävaikutuksen mahdollisesta suunnasta ja suuruudesta, kuvioissa 9 ja 10 on vertailtu Juomatapatutkimusten aikasarjoja ja THL:n säännöllisten postikyselyiden⁵ tuloksia 2000-luvulla kahdella indikaattorilla: alkoholin riskikäyttöä mittaavalla AUDIT-C-mittarilla (saatavilla postikyselyistä vuodesta 2013 alkaen; kuvio 9) sekä alkoholin humalahakuisella käytöllä (6 annosta tai enemmän vähintään viikoittain, saatavilla postikyselyistä työikäisille koko 2000-luvun ja eläkeikäisille vuodesta 2013 alkaen; kuvio 10). THL:n säännöllisistä kyselyistä viimeisin on Terve Suomen postikyselyosuus vuonna 2022.

Vertailun mukaan THL:n postikyselyaineistot antavat korkeampia arvioita sekä AUDIT-C -että humalajuomismittareilla verrattuna henkilökohtaiseen haastatteluun perustuvaan juomatapa-aineistoon. Kuvioissa 9 ja 10 muutostrendit ovat kuitenkin saman suuntaisia molemmissa kyselyssä yksittäisten vuosien eroista huolimatta. Molemmissa aineistoissa vuosien 2016 ja 2022/2023 välisenä aikana alkoholin riskikäytön osuus on pienentynyt kolmesta viiteen prosenttiyksikköä niin koko väestössä kuin miehillä ja naisillakin. Sen sijaan humalakulutuksen väheneminen on ollut jyrkempää THL:n postikyselyaineistoissa sekä vuosien 2008 ja 2016 että vuosien 2016 ja 2022/2023 välillä, niin että viimeisimmissä tutkimuksissa humalajuomisen tasoero eri aineistojen välillä on enää vähäinen.

Näiden vertailujen perusteella Juomatapatutkimuksen tiedonkeruun metodimuutos ei näyttäisi suuresti vaikuttaneen alkoholin käytöstä saatuihin tuloksiin. Todellisen kehityksen virheettömästi kertovaa vertailukohtaa ei kuitenkaan ole saatavilla, koska myös THL:n kyselyaineistot sisältävät menetelmäharhan mahdollisuuden: 20–64-vuotiaiden vastausprosentit ovat THL:n postikyselyaineistossa pienentyneet 51 prosentista 37 prosenttiin vuosien 2013 ja 2022 välillä, ja 70 prosentista 37 prosenttiin vuosien 2000 ja 2022 välillä (Helldan

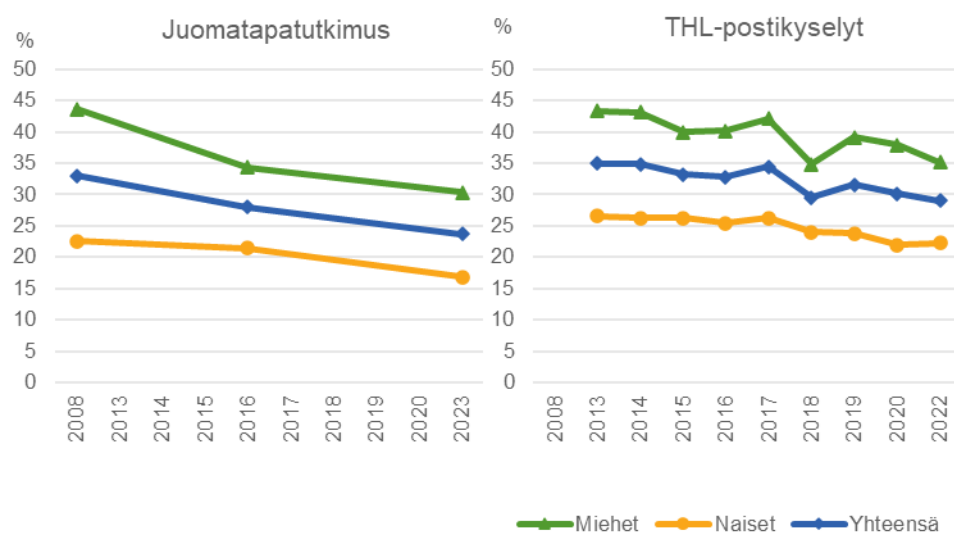
⁴ Juomatapatutkimuksissa on vuodesta 2000 alkaen ollut käytössä kaksi tapaa arvioida alkoholinkulutuksen keskimääräistä tasoa – edeltävän viikon yksittäisten juomiskertojen läpikäyntiin perustuva viikkokulutuservio sekä portaitaisen juomistiheyden GF-mittari. Tässä tilastoraportissa on käytetty jälkimmäistä, ja sen kattavuus on hieman viikkoarviota parempi. Vuosina 2016 ja 2023 GF-mittarin kattavuus oli 33 ja 36 prosenttia eli hieman suurempi kuin viikkoarvioon perustava kattavuus, joka oli 30 prosenttia. Viikkokulutuserviöllä voidaan kuitenkin tehdä kattavuusprosenttien pidempää aikavertailua Juomatapatutkimuksen eri ajankohtina: keskimääräistä parempiin kattavuusprosentteihin on päästy ennen vuotta 2000 tehdyissä Juomatapatutkimuksissa.

⁵ Tuorein tiedonkeruu oli Terve Suomi -tutkimuksen kyselytutkimus vuonna 2022. Sitä edelsi FinSote-tutkimus vuosina 2018 ja 2020, ja sitä ennen Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH vuosina 2010–2017, ja sitä ennen Suomalaisen aikuisväestön sekä eläkeikäisen väestön terveyskäyttäytymisen ja terveys-tutkimukset (AVTK, EVTK).

ja Helakorpi 2015, thl.fi/tilastot/terveysuomi). Myös juomatapa-aineiston vastausaktiivisuus on laskenut, mutta vähemmän (74–78 prosentista vuosina 2000 ja 2008 60 ja 58 prosenttiin vuosina 2016 ja 2023). On mahdollista, että postikyselyaineistojen jyrkempi humalakulutuksen lasku selittyy osin tällä.

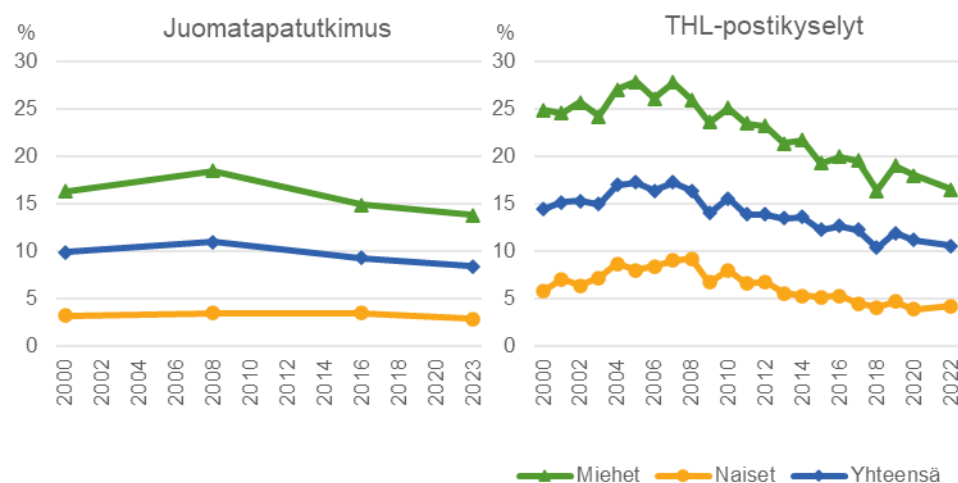
Vertailu postikyselyaineistoon tehtiin vielä erikseen vuosien 2016 ja 2022 välillä 55–69-vuotiailla miehillä, joiden riskikulutus ja humalakulutus juomatapa-aineiston mukaan lisääntyivät. Myös postikyselyaineistoissa tämän ikäryhmän miehillä alkoholin riskikäyttö lisääntyi (AUDIT-C-riskirajan ylittäneiden osuus lisääntyi 37 prosentista 46 prosenttiin). Sen sijaan humalakulutuksen osuus ei postikyselyaineistossa lisääntynyt (19 % vuonna 2016 ja 17 % vuonna 2022). Näiden tietojen pohjalta jää epävarmuus siitä, ovatko juomatapa-aineiston tulokset 55–69-vuotiaiden miesten humalakulutuksen lisääntymisestä luotettavia vuoden 2023 aineistossa vai onko esimerkiksi terveystarkastuskonteksti houkuttellut mukaan osallistujiksi aiempaa enemmän alkoholia paljon käyttäviä yli 55-vuotiaita miehiä.

Kuvio 9. AUDIT-C-riskirajan ylittäneiden osuus 20–64-vuotiaista alkoholinkäyttäjistä Juomatapatutkimuksessa (JT) vuosina 2008–2023 sekä THL:n säännöllisissä postikyselyaineistoissa (THL) vuosina 2013–2022, %

Lähde: THL

Kuvio 10. Humalahakuisesti kerran viikossa tai sitä useammin juovien osuus 20–64-vuotiaista alkoholinkäyttäjistä Juomatapatutkimuksessa (JT) vuosina 2000–2023 sekä THL:n säännöllisissä postikyselyaineistoissa (THL) vuosina 2000–2022, %

Lähde: THL

Käsitteet ja määritelmät

Alkoholinkäytön useutta tutkittiin kysymällä: ”Kuinka usein kaiken kaikkiaan nautit alkoholia, olipa juomalaji mikä tahansa. Laske mukaan myös ne kerrat, jolloin nautit hyvin pieniä määriä alkoholia, esimerkiksi vain puoli tölkkiä olutta?” Vastausvaihtoehtoja oli 11 välillä Päivittäin ... Ei koskaan.

Alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia eri elämänalueilla kysyttiin seuraavasti: ”Onko sinulla viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ollut omasta alkoholinkäytöstäsi johtuvia ongelmia seuraavilla elämänalueilla: Ongelmia kotona tai parisuhteessa? Ongelmia ystävyyssuhteissa tai sosiaalisessa elämässä? Ongelmia työelämässä tai opiskelussa? Taloudellisia ongelmia? Terveysongelmia, joiden uskot voineen aiheutua alkoholin käytöstä?”

AUDIT: Alkoholiongelmiensa seulontaan on kehitetty 10 kysymystä sisältävä AUDIT-mittari (Saunders ym. 1993; suomenkieliset kysymykset löytyvät esimerkiksi raportista Mäkelä ym. 2017). Kustakin AUDIT-kysymyksestä saa 0–4 pistettä. AUDIT-mittarin tulos saadaan laskemalla eri kysymysten pisteet yhteen. Mittarin arvo vaihtelee nollan ja 40:n välillä. AUDIT-pistemäärä kuvaa riskijuomista ja alkoholin käytön haittoja. Luokituksessa noudatettiin Alkoholiongelmaisen käypä hoito -suositusten rajaa, joka on naisilla alle 6 pistettä ja miehille 8 pistettä. Tämän pisterajan alapuolella alkoholinkäytön riskien voidaan katsoa olevan vähäiset ja sen yläpuolella kymmeneen pisteeseen asti lievästi kasvaneet. Välillä 11–15 pistettä niiden voidaan katsoa olevan selvästi kasvaneet ja 16 pisteen rajan ylittävillä suuret.

AUDIT-C -mittari mittaa alkoholin riskikulutusta. Se sisältää koko AUDIT-mittarin (ks. edellinen kohta) kolme ensimmäistä, alkoholin käytön määrää koskevaa kysymystä. Ensimmäisessä kysytään alkoholinkulutuksen useutta, toisessa alkoholin tyypillistä käyttömäärää alkoholinkäyttökerralla, ja kolmannessa kysytään, kuinka usein vastaaja käyttää kerralla kuusi alkoholiannosta tai enemmän.

Humalakulutus: Humalakulutusta mitataan yhtäältä sillä, kuinka usein vastaaja ilmoittaa juoneensa tietyn annosmäärän (ks. portaittainen käyttötiheys -mittari). AUDIT-mittaria käytettäessä tämä määrä on 6 annosta tai enemmän ja kysymys on tällöin: ”kuinka usein juot kerralla kuusi annosta tai enemmän?”; vastausluokkia on viisi välillä En koskaan, ..., Päivittäin tai lähes päivittäin. Portaittaisen käyttötiheyden mittarissa (GF) portaita on useita (vähintään 18, 13–17, 8–12, 5–7, 3–4, 1–2 annosta).

Keskimääräiseen alkoholinkäyttöön pohjautuva riskikulutus: Keskimääräistä alkoholinkäyttöä mitattiin portaittaisen käyttötiheyden kysymyssarjalla, joka kertoo keskimääräisen alkoholinkulutuksen tason vuotta, viikkoa tai päivää kohti. Riskikulutus määriteltiin tämän mittarin avulla seuraavasti. Suuri riski: miehillä vähintään 23 annosta, naisilla vähintään 12 annosta viikossa. Kohtalainen riski: miehillä vähintään 14 ja naisilla vähintään 7 annosta viikossa (mutta alempi kuin suuri riski). Vähäinen riski: miehillä korkeintaan kaksi annosta ja naisilla korkeintaan yksi annos päivässä (mutta alempi kuin kohtalainen riski).

Läheisillä havaittuja alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia kysyttiin seuraavasti: ”Tuntuuko sinusta, että jollakin seuraavista henkilöistä on viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ollut hänen omasta alkoholinkäytöstään johtuvia ongelmia? Ongelmat voivat liittyä perheeseen, terveyteen, työhön tai muuhun sellaiseen.”

Portaittainen käyttötiheys -mittari: Tässä raportissa alkoholin käytön määrää ja kerralla juotuja alkoholiannoksia on arvioitu niin kutsutun portaittainen käyttötiheys -mittarin avulla (Graduated Frequency, GF), joka on ollut mukana vuosien 2000–2023 Juomatapatutkimuksissa. Sitä varten kysytään ensin, mikä on suurin määrä alkoholiannoksia, jonka vastaaja on juonut yhdessä päivässä edeltävien 12 kuukauden aikana. Vastauksesta riippuen seuraavaksi kysytään portaittain, kuinka usein vastaaja on edeltävien 12 kuukauden aikana yhdessä päivässä juonut 18 annosta tai enemmän, 13–17, 8–12, 5–7, 3–4 ja 1–2 annosta aloittaen maksimimäärän osoittamalla portaalta. Vastaajien ei tarvinnut itse tuntee alkoholiannoksen käsitettä, vaan heillä oli käytössään annostaulukko, jossa oli kuvattu annosmäärät eri juomalajeina.

Raitis: Raitiksi määritellään Juomatapatutkimuksessa vastaajat, jotka eivät ole juoneet mitään alkoholijuomia haastattelua edeltäneiden 12 kuukauden aikana.

Riskikulutus: Riskikulutusta mitataan tässä tutkimuksessa kahdella eri mittarilla. Ensimmäinen on AUDIT-mittarilla mitattava riskikulutus ja toinen on vastaajan keskimääräiseen alkoholinkäyttöön pohjautuva riskikulutus.

www.thl.fi/tilastot/suomalaisten-alkoholinkayttotavat

Kirjallisuus

[Aikuisväestön hyvinvointi ja terveys -tilasto](#). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Helldán A, Helakorpi S (2015) [Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys](#). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 6/2015, Helsinki.

Koskinen H, Virtanen S (2023) [Alkoholijuomien kulutus 2022](#). Tilastoraportti 20/2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Käypä hoito -suositus: [Alkoholiongelman hoito](#) (2015).

Moskalewicz J, Room R, Babor T (toim.) (2017) [Comparative monitoring of alcohol epidemiology across the EU. Baseline assessment and suggestions for future action](#). Synthesis report 2017.

Mäkelä P, Savonen J, Hokka P, Härkönen J (2017) [Juomatapatutkimus 2016: menetelmäkuvaus, aineistot ja kysymyslomakkeet](#). Työpaperi 25/2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Saunders J, Aasland O, Babor T, Fuente J de la, Grant M (1993) [Development of the Alcohol Use Disorders Identification Test \(AUDIT\): WHO Collaborative project on early detection of persons with harmful alcohol consumption – II](#). *Addiction* 88(6):791–804.

Thygesen LC, Johansen C, Keiding N, Giovannucci E, Grønbaek M (2008) [Effects of sample attrition in a longitudinal study of the association between alcohol intake and all-cause mortality](#). *Addiction*, 103:1149–59.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISSN 1798-0887

Laatuseloste

Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 2023

Tilastotietojen relevanssi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisema suomalaisten alkoholinkäyttötavat -tilasto kuvaa suomalaisten alkoholin käyttötapoja sekä itse koettuja haittavaikutuksia alkoholin käytöstä. Tilasto tuotetaan otokseen perustuvana laajana haastattelututkimuksena (Juomatapatutkimus). Lisäksi tietoja on verrattu THL:n postikyselyiden aineistosarjasta (Alueellinen terveys- ja hyvinvointitutkimus ATH, FinSote-tutkimus sekä Terve Suomi -tutkimuksen postikyselyosuus) saataviin indikaattoritietoihin.

Kansallisen tason luotettavin tieto alkoholin kokonaiskulutuksen muutoksista vuositasolla perustuu [Alkoholijuomien kulutus -tilastoon](#). Myyntitietoihin pohjautuvista tilastoista ei kuitenkaan saada tietoa käyttötavoista tai väestöryhmien kulutuseroista. Suomalaisten alkoholinkäyttötavat -tilasto vastaa erityisesti näihin kysymyksiin. Tilaston aiheita ovat raittiuden yleisyys, alkoholinkäytön ja humalakuulutuksen useus, riskikulutus, kerralla juodut annosmäärät sekä alkoholinkäytön seuraukset.

Tietoja käyttävät erityisesti alkoholikysymysten parissa työtä tekevät päättäjät, virkamiehet, terveydenhuolto- ja sosiaalialan ammattilaiset sekä tutkijat ja media. Tietoja käytetään erityisesti kansallisen tason alkoholipolitiikassa, alkoholihaittojen ehkäisyssä ja hoidon tarpeiden kehittämisessä, suunnittelussa, seurannassa ja tutkimuksessa.

Tämän tilaston lisäksi tietoja suomalaisten alkoholinkäytöstä löytyy myös THL:n muista tilastoista, joita on kerätty [THL:n verkkosivuille](#) ja kootusti [Päihdetilastollisesta vuosikirjasta](#). Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanettiin ([sotkanet.fi](#)) on koottu eri tietolähteistä alkoholinkäytön indikaattoreita koko maassa ja aluetasolla. Alaikäisten päihteidenkäytöstä saa tarkempaa tietoa myös esimerkiksi THL:n Suomessa toteuttamasta eurooppalaisesta koululaistutkimuksesta nuorten päihteidenkäytöstä ([ESPAD](#)) sekä [Kouluterveyskyselystä](#).

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston tiedot perustuvat noin kahdeksan vuoden välein tehtävään Juomatapatutkimukseen. Juomatapatutkimus on toteutettu erillistutkimuksina kasvokkaisina haastatteluina vuosina 1968, 1976, 1984, 1992, 2000, 2008 ja 2016 sekä puhelinhaastatteluina Terve Suomi -terveystarkastustutkimuksen alaotokselle vuonna 2023.

Tutkimuksen kohderyhmä olivat Manner-Suomen asukkaat. Ikärajaus oli 15–69 vuotta (edellisen vuoden lopussa määriteltynä⁶) vuosina 1968–2008, 15–79 vuotta vuonna 2016 ja 20–79 vuotta vuonna 2023.

Vuonna 2023 Juomatapatutkimuksen otos oli 50 prosenttia Terve Suomi -tutkimuksen terveystarkastukseen arvotuista 20–79-vuotiaista henkilöistä (n=4606). Kun ylipeittona poistettiin kuolleet, netto-otos oli 4587. Terve Suomen otanta-asetelma oli sama kuin [Terve 2000-perinteessä](#). Noin 230 Manner-Suomen terveyskeskuspiiristä on alun perin poimittu mukaan 80, joista mukana oli vuonna 2023 50 tutkimuspaikkakuntaa: 15 suurta kaupunkia otostodennäköisyydellä 1 ja 35 pienempää kaupunkia (jotka ovat osaotos aiemmilla kierroksilla käytetyistä 65 pienemmästä kaupungista) niin että niiden poimintatodennäköisyys on ollut suhteessa väkilukuun.

Vuosina 2000–2016 otos oli yksinkertainen satunnaisotos Väestörekisterikeskuksen tietojen mukaisesta Manner-Suomen väestöstä, pois lukien laitospöytä. Vuosina 1968 ja 1976 käytettiin kaksivaiheista ryvästettyä vyöhykeotantaa. Ensimmäisessä vaiheessa arvottiin tutkimuspaikkakunnat, jotka oli järjestetty teollistuneisuusasteen mukaan, sen jälkeen arvottiin lähekkäisiä äänestysalueita ja niiden sisältä vastaajia. Vuosina 1984 ja 1992 äänestysalueiden arvonta jätettiin pois. Otantojen toisessa vaiheessa valittiin vastaajat kunnista menetelmillä, joissa oli vähäisiä eroja vuosien välillä.

⁶ Vuonna 1968 ikä määriteltiin tutkimusvuoden mukaan ja nuorimmat vastaajat olivat täyttäneet 15 vuotta vasta tutkimusvuoden loppuun mennessä. Vuonna 2023 ikä määriteltiin otoshetkellä elokuussa 2022.

Vuosina 1968–1992 tiedonkeruun toteutti Alkon organisaatio käyntihaastatteluina syksyllä, niin että haastattelijat koulutettiin Alkon henkilöstöstä ja tiedot tallennettiin paperilomakkeilta. Vuosina 2000–2016 Tilastokeskuksen haastattelijat keräsivät aineiston käyntihaastatteluina syksyllä tietokoneavusteisesti. Syksyn haastattelut ovat ajoittuneet syyskuusta marraskuuhun. Vuonna 2023 haastattelut tehtiin osana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Terve Suomi -terveystarkastustutkimusta keväällä (26.1.–15.6.2023). Juomatapaahaastattelut toteutettiin joko puhelimitse tai Teams-alustalla. Kaikkien eri vuosien haastatteluissa haastateltavat ovat nähneet vastausvaihtoehdot edessään tekstinä niin kutsuttujen vastauskorttien avulla. Vuoteen 2016 asti haastattelut kestivät vajaan tunnin, ja vuonna 2023 noin puoli tuntia.

Tarkemmat yksityiskohdat otosten poimintatavasta ja aineistojen keruusta löytyvät vuoden 2023 osalta Terve Suomen lyhyestä menetelmäkuvauksesta⁷. Vuoden 2016 osalta on julkaistu erillinen menetelmäkuvaus, jossa on myös tarkempaa tietoa kulutuksen mittamisesta Juomatapatutkimuksissa⁸. Muiden vuosien osalta tietoa löytyy Suomi juo -kirjasta⁹.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Satunnaisten virheiden kuten tallennusvirheiden lisäksi otospohjaisiin haastattelututkimuksiin liittyy kahdentyyppisiä virhelähteitä. Ensinnäkin haastateltujen ihmisten joukko ei välttämättä muodosta edustavaa otosta alkuperäisestä tarkoitettua kohdeväestöstä. Toiseksi haastateltujen vastaukset ovat itse ilmoitettuja arvioita kysytyistä asioista, eivätkä ne välttämättä anna virheetöntä kuvaa vastaajien käyttäytymisestä.

Satunnaisia virheitä on pyritty vähentämään monin tavoin. Tietojen keruun päätteeksi tiedot tarkistetaan mahdollisten virheiden, puutteiden ja epäloogisuuksien havaitsemiseksi. Muodostettuja tilastoja verrataan edellisen tiedonkeruun vastaaviin tietoihin. Epäselvät tiedot tarkistetaan ja korjataan mahdollisuuksien mukaan. Kaikkien vuosien tiedot on tallennettu sähköiseen tietokantaan.

Otos on poimittu väestörekisteristä, joka sisältää Suomen asukkaat varsin kattavasti, joten poimitun otoksen voi olettaa edustavan väestöä hyvin. Ahvenanmaa joudutaan kuitenkin käytännön syistä rajaamaan käyntipohjaisten tutkimusten kuten Terve Suomen terveystarkastustutkimuksen ulkopuolelle. Vuonna 2023 vastaajia oli 2 643 ja vastausprosentti oli 58 (ks. muut vuodet liitetaulukosta 8). Paljon alkoholia käyttävien tiedetään osallistuvan muita harvemmin tutkimuksiin¹⁰. Vastausaktiivisuuden lasku vuosikymmenien myötä saattaa siksi vaikuttaa myös saatuihin tuloksiin. Kunakin vuonna vastaajajoukko on tuloksia raportoitaessa korjattu painottamalla vastaamaan perusjoukkoa siten, että painot on laskettu huomioiden ikä, sukupuoli ja alue. Tämä ei kuitenkaan korjaa vastausten vinoumaa silloin, jos samoilla ominaisuuksilla varustetut vastaajat (esimerkiksi pääkaupunkiseudun nuoret miehet) käyttävät alkoholia eri tavalla kuin samoilla ominaisuuksilla varustetut ihmiset, jotka jättävät vastaamatta.

Kyselytietojen tiedetään aliarvioivan erilaisia kulutustietoja, oli sitten kyseessä alkoholinkäyttö tai jokin muu kulutus kuten ruoka-aineiden kulutus. Tämä voi johtua yhtäältä tahallisuudesta aliraportoinnista esimerkiksi häveliäisyssyistä ja toisaalta tahattomasta aliraportoimisesta esimerkiksi muistamiseen liittyvien vaikeuksien vuoksi.

Haastattelutietojen kattavuutta Juomatapatutkimuksessa on arvioitu liitetaulukossa 8 vertaamalla haastattelutietojen mukaista väestön alkoholin keskikulutusta myyntitilastojen ja tilastoimattoman alkoholinkulutuksen mukaiseen keskimääräiseen kulutukseen. Niinä vuosina, kun kattavuusprosentti on muita vuosia alempi, myös alkoholinkäytön muut tunnusluvut voivat aliarvioida todellista ilmiötä muita vuosia enemmän.

⁷ Ristiluoma N, Lahti J, Holm M, Palosaari T, Ikonen J, Härkönen T, Lundqvist A (2023) [Terve Suomi -tutkimuksen ilmiöraporttien aineistojen ja tulosten lyhyt menetelmäkuvaus](#). Verkkoraportti, THL.

⁸ Mäkelä P, Savonen J, Hokka P, Härkönen J (2017) [Juomatapatutkimus 2016: menetelmäkuvaus, aineistot ja kysymyslomakkeet](#). Työpäpaperi 25/2017. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

⁹ Mäkelä P, Mustonen H, Tigerstedt C (toim.) (2010): [Suomi juo. Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008](#). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

¹⁰ Kopra J, Mäkelä P, Tolonen H, Jousilahti P, Karvanen J (2018) [Follow-up data improve the estimation of the prevalence of heavy alcohol consumption](#). Alcohol & Alcoholism 53(5)586-596.

Juomapatutkimuksissa on vuodesta 2000 alkaen ollut käytössä kaksi tapaa arvioida alkoholinkulutuksen keskimääräistä tasoa – edeltävän viikon yksittäisten juomiskertojen läpikäyntiin perustuva viikkokulutuservio sekä portaittaisen juomistiheyden GF-mittari. Tässä tilastoraportissa on käytetty jälkimmäistä, ja sen kattavuus on hieman viikkoarviota parempi. Vuosina 2016 ja 2023 GF-mittarin kattavuus oli 33 ja 36 prosenttia.

Viikkokulutuserviolla voidaan tehdä kattavuusprosenttien pidempää aikavertailua Juomapatutkimuksen tiedonkeruissa. Juomapatutkimusten kattavuus on ollut keskimäärin 38 prosenttia. Vuosina 2016 ja 2023 tämän mittarin kattavuus oli 30 prosenttia. Keskimääräistä parempaan kattavuuteen on päästy vuosina ennen vuotta 2000 tehdyissä Juomapatutkimuksissa. Juomapatutkimusten kattavuusprosentit ovat kansainvälisessä vertailussa melko alhaisia mutta eivät poikkeuksellisia (Moskalewicz ym. 2017, s. 109).

Alkoholin riskikäyttöä mittaavan AUDIT-C mittarin sekä AUDIT-C:n kolmannen kysymyksen (humalahakuinen alkoholinkäyttö) tuloksien muuttumista ajassa voitiin verrata yhtäältä Juomapatutkimuksissa ja toisaalta THL:n säännöllisissä postikyselyissä 2000-luvulla (näistä viimeisin oli Terve Suomen postikyselyosuus vuonna 2022). Vertailu on raportoitu tilastoraportin kuvioissa 9 ja 10. Vertailun perusteella Juomapatutkimuksen tiedonkeruun metodimuutos ei näyttäisi suuresti vaikuttaneen alkoholin käytöstä saatuihin tuloksiin.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Juomapatutkimuksesta saadaan tietoa suomalaisten alkoholinkäyttötavoista noin kahdeksan vuoden välein. Kahden viimeisimmän kierroksen eli vuosien 2016 ja 2023 väli oli seitsemän vuotta. Vuosittaiseen monitorointiin käytetään Suomessa muun muassa [virallisia kulutustilastoja](#) ja [Sotkanet.fi](#) -sivuille koottavaa väestökyselypohjaista indikaattoritietoa. Juomatavat ja juomiskulttuuri muuttuvat kuitenkin hitaasti, minkä takia tämä perusteellisempi juomatapojen kartoitus voidaan tehdä harvemmin.

Ensimmäiset aineiston tiedot julkaistaan noin puoli vuotta tiedonkeruun päättymisen jälkeen.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäiseksi Juomapatutkimuksen tietoja suomalaisten juomatavoista julkaistaan tässä tilastoraportissa. Aineistoa käytetään tämän lisäksi myöhemmin myös kattavamman raportin sekä erillisartikkeleiden tuottamiseen.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Suomalaisten juomatavoista on saatavilla Juomapatutkimukseen pohjautuvaa tietoa noin kahdeksan vuoden välein vuodesta 1968 alkaen. Vertailukelpoisuutta on käsitelty yllä kohdassa Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Katso myös alla kohta Vuoden 2023 tilastoa koskevat erityiskysymykset.

Tuloksia raportoitaessa on pyritty käyttämään vakiintuneita käsitteitä ja luokituksia.

Juomapatutkimuksen lomakkeessa on pysyviä ja vaihtuvia osia. Vuodesta 1968 asti pysyviä osia ovat olleet muun muassa alkoholinkulutuksen useutta mittaava kysymys ja niin kutsuttu käyttökertakartoitus, jossa on kartoitettu muutama vastaajien haastattelua edeltävä alkoholinkäyttökerta, ja josta voidaan johtaa monipuolisesti erilaisia alkoholinkäytön ja humalajuomisen määrään ja useuteen sekä alkoholinkäytön tilanteisiin liittyviä muuttujia. Niin kutsuttu GF-mittari (graduated frequency), jossa kysytään erilaisten alkoholin kerralla käytettävien annosmäärien useutta (1–2 annosta kerralla, 3–4 annosta, 5–7, 8–12, 13–17 ja 18+ annosta), on ollut mukana vuodesta 2000 alkaen, ja niin kutsuttu AUDIT-riskimittari vuodesta 1992 lähtien.

Vuoden 2023 tilastoa koskevat erityiskysymykset

Vuoden 2023 tiedonkeruun menetelmä poikkeaa aikaisemmista monessa suhteessa. Ensimmäisen tiedonkeruun konteksti oli erilainen. Aiemmat tiedonkeruut ovat olleet alkoholin

käyttöön keskittyviä erillistutkimuksia, joiden kesto oli vajaan tunnin. Vuoden 2023 tutkimus toteutettiin yleisemmän terveystarkastustutkimuksen syventävänä modulina, niin että puolet terveystarkastusotoksen 20–79-vuotiaista oli arvottu myös Juomatapatutkimuksen otokseen. Terveystarkastus kesti noin puolitoista tuntia ja juomatapaosio tehtiin puhelinhaastatteluna pääsääntöisesti terveystarkastuksen jälkeen, ja sen kesto oli noin puoli tuntia (haastateltava sai kieltäytyä haluamistaan osioista). Tällä voi olla vaikutusta sekä siihen, ketkä valikoituvat mukaan tutkimukseen tai siitä pois, että siihen, kuinka voimakkaita vastaamiseen liittyviä vinoumia osallistujilla on. Toiseksi uusi tiedonkeruu tapahtui puhelimitse tai etäyhteydellä ilman videoyhteyttä, millä myös voi olla erilainen vaikutus vastauksia koskeviin vinoumiin kuin kasvotusten tehtävissä haastatteluissa. Kolmanneksi uusi tiedonkeruu tehtiin kevätkaudella, kun aiemmin se on tapahtunut syyskaudella pääasiallisesti ennen pikkujouluaikaa. Syksy on neutraalimpaa aikaa alkoholinkäytön osalta. Keväällä pääsiäinen, vappu ja erilaiset päättäjäiset ja valmistujaiset lisäävät suomalaisten alkoholin käyttöä. Periaatteessa lomakkeen kysymykset kartoittavat edeltävän 12 kuukauden alkoholinkäyttöä, mutta on todennäköistä, että annettaviin vastauksiin vaikuttaa edeltävien viikkojen alkoholinkäyttö enemmän kuin ajallisesti kauempana olevat viikot.

Tehtyjen vertailujen mukaan tiedonkeruun menetelmämuutoksella ei kuitenkaan ollut suurta vaikutusta tuloksiin (kts. tarkemmin yllä Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus).

Liitetaulukot

Raittius ja alkoholinkäytön useus

Liitetaulukko 1. Alkoholinkäytön useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla, vuosina 1968–2023 %

Humala- ja riskikulutus

Liitetaulukko 2. Vähintään kuuden alkoholiannoksen käyttökertojen useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %

Liitetaulukko 3. Osuus 20–69-vuotiaasta väestöstä, joka on ainakin kerran edeltävän 12 kuukauden aikana käyttänyt tietyn annosmäärän alkoholia yhden päivän aikana, vuosina 2000–2023, %

Liitetaulukko 4. Alkoholien keskimääräiseen kulutukseen liittyvä pitkäaikaisten terveyshaittojen riski 20–69-vuotiailla sukupuolen mukaan vuosina 2000–2023, %

Liitetaulukko 5. AUDIT-pistemäärien jakaumat sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %

Alkoholinkäytön haitalliset seuraukset

Liitetaulukko 6. Niiden osuus alkoholia käyttäneistä 20–79-vuotiaista vastaajista, joilla on ollut omasta alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2023, %

Liitetaulukko 7. Niiden osuus 20–79-vuotiaista vastaajista, joiden läheisillä on ollut alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2023, %

Aineistot ja menetelmät

Liitetaulukko 8. Perustietoja Juomatapatutkimuksista vuosina 1968–2023.

Liitetaulukko 9. Vastanneiden lukumäärät sukupuolen ja iän mukaan Juomatapatutkimuksissa vuosina 1968–2023.

Liitetaulukko 1. Alkoholinkäytön useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla, 1968–2023, %

Alkoholinkäytön useus		1968	1976	1984	1992	2000	2008	2016	2023
Kaikki	Vähintään 4 krt viikossa	3	4	6	10	6	8	5	4
	Pari kertaa viikossa	8	15	15	18	20	21	17	15
	Kerran viikossa	12	19	17	20	21	20	19	16
	1–2 krt kuukaudessa	28	27	25	23	27	28	28	31
	Harvemmin	24	22	18	15	18	15	19	23
	Raitis	26	14	19	13	9	9	13	12
Miehet	Vähintään 4 krt viikossa	5	7	10	16	11	12	7	6
	Pari kertaa viikossa	13	22	22	24	26	27	24	21
	Kerran viikossa	20	25	21	22	23	22	22	21
	1–2 krt kuukaudessa	33	25	26	20	22	22	25	27
	Harvemmin	19	14	10	9	11	8	12	14
	Raitis	10	8	11	9	8	9	11	10
Naiset	Vähintään 4 krt viikossa	1	1	2	5	2	4	3	2
	Pari kertaa viikossa	3	9	8	12	14	15	10	9
	Kerran viikossa	6	14	13	19	19	18	16	12
	1–2 krt kuukaudessa	23	28	25	26	31	33	31	34
	Harvemmin	28	29	25	20	24	21	25	30
	Raitis	40	19	27	17	9	10	14	14
20–34	Vähintään 4 krt viikossa	3	3	5	7	5	4	3	1
	Pari kertaa viikossa	10	21	18	23	22	18	14	6
	Kerran viikossa	13	25	22	24	24	21	20	14
	1–2 krt kuukaudessa	29	29	31	27	31	37	33	43
	Harvemmin	30	16	16	13	13	13	20	25
	Raitis	15	5	9	6	5	6	11	11
35–54	Vähintään 4 krt viikossa	2	4	8	14	8	9	5	3
	Pari kertaa viikossa	8	12	16	19	21	24	19	15
	Kerran viikossa	14	18	16	21	22	20	19	18
	1–2 krt kuukaudessa	31	28	24	21	25	25	28	28
	Harvemmin	20	25	19	14	17	14	18	23
	Raitis	26	13	18	11	7	7	10	12
55–69	Vähintään 4 krt viikossa	3	4	5	8	6	10	7	7
	Pari kertaa viikossa	3	8	7	10	13	19	17	22
	Kerran viikossa	9	9	10	13	15	17	17	17
	1–2 krt kuukaudessa	19	19	19	22	23	22	25	23
	Harvemmin	22	28	19	18	25	17	18	20
	Raitis	43	32	40	29	17	15	17	13

Liitetaulukko 1 (jatkuu). Alkoholinkäytön useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla, 1968–2023, %

Alkoholinkäytön useus		1968	1976	1984	1992	2000	2008	2016	2023
Sukupuoli & ikä									
Miehet 20–34	Vähintään 4 krt viikossa	5	6	7	11	7	7	5	2
	Pari kertaa viikossa	16	28	24	29	30	27	18	9
	Kerran viikossa	22	29	25	27	26	25	25	21
	1–2 krt kuukaudessa	35	23	30	22	24	29	30	40
	Harvemmin	17	9	8	6	9	8	13	16
	Raitis	5	5	5	5	4	5	9	12
Miehet 35–54	Vähintään 4 krt viikossa	4	7	12	20	12	13	8	5
	Pari kertaa viikossa	14	18	23	26	27	29	28	21
	Kerran viikossa	20	24	20	20	23	21	21	22
	1–2 krt kuukaudessa	33	26	23	16	20	20	24	26
	Harvemmin	20	16	10	9	11	9	10	17
	Raitis	9	8	12	8	7	8	9	9
Miehet 55–69	Vähintään 4 krt viikossa	6	7	10	13	11	16	8	11
	Pari kertaa viikossa	6	14	14	13	16	24	23	30
	Kerran viikossa	17	16	16	17	18	19	18	20
	1–2 krt kuukaudessa	29	25	24	25	25	19	22	18
	Harvemmin	22	21	15	12	16	8	13	10
	Raitis	20	17	21	20	14	14	15	10
Naiset 20–34	Vähintään 4 krt viikossa	1	1	2	3	2	1	1	0
	Pari kertaa viikossa	5	15	11	17	14	9	9	2
	Kerran viikossa	6	21	19	22	22	18	15	8
	1–2 krt kuukaudessa	24	34	31	31	39	45	35	46
	Harvemmin	41	22	24	20	18	18	27	33
	Raitis	24	6	13	8	5	8	13	10
Naiset 35–54	Vähintään 4 krt viikossa	1	1	3	7	3	4	2	2
	Pari kertaa viikossa	2	6	9	12	16	20	11	9
	Kerran viikossa	7	12	12	21	21	18	17	14
	1–2 krt kuukaudessa	28	30	25	26	30	30	31	30
	Harvemmin	19	33	28	19	23	20	27	30
	Raitis	43	18	23	15	7	7	12	15
Naiset 55–69	Vähintään 4 krt viikossa	1	1	1	3	1	5	5	3
	Pari kertaa viikossa	0	3	2	7	11	14	11	14
	Kerran viikossa	3	5	6	10	12	15	16	13
	1–2 krt kuukaudessa	12	15	15	19	22	25	28	27
	Harvemmin	22	33	22	24	34	26	22	28
	Raitis	61	43	54	37	20	16	18	15

Liitetaulukko 2. Vähintään kuuden alkoholiannoksen käyttökertojen useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %¹

Vähintään 6 annosta useus		1992	2000	2008	2016	2023
Kaikki	Ainakin kerran viikossa	8	9	10	8	7
	Ainakin kerran kuukaudessa	14	19	19	15	13
	Harvemmin	31	34	37	40	43
	Ei koskaan	33	29	25	24	24
	Raitis	14	9	10	13	12
Sukupuoli						
Miehet	Ainakin kerran viikossa	14	15	17	13	13
	Ainakin kerran kuukaudessa	22	30	26	20	19
	Harvemmin	36	34	36	42	45
	Ei koskaan	18	13	12	14	13
	Raitis	9	8	9	11	11
Naiset	Ainakin kerran viikossa	2	3	3	3	2
	Ainakin kerran kuukaudessa	7	9	11	9	8
	Harvemmin	26	35	38	38	41
	Ei koskaan	47	44	37	35	35
	Raitis	18	10	11	15	14
Ikä						
20–34	Ainakin kerran viikossa	10	10	14	8	5
	Ainakin kerran kuukaudessa	21	31	26	23	18
	Harvemmin	40	41	40	46	53
	Ei koskaan	23	13	13	12	13
	Raitis	6	5	7	12	11
35–54	Ainakin kerran viikossa	8	10	9	10	7
	Ainakin kerran kuukaudessa	13	17	20	13	12
	Harvemmin	32	36	41	45	46
	Ei koskaan	35	29	22	22	23
	Raitis	11	7	8	11	12
55–69	Ainakin kerran viikossa	4	5	6	5	11
	Ainakin kerran kuukaudessa	6	7	10	10	10
	Harvemmin	16	20	28	29	31
	Ei koskaan	44	49	40	39	35
	Raitis	30	19	16	17	13

¹ Liitetaulukon 2 raittiiden osuudet voivat hieman poiketa liitetaulukon 1 raittiiden osuuksista johtuen erilaisista puuttuvien määristä. Liitetaulukon 2 tiedot vuosilta 1992–2016 perustuvat haastattelun jälkeen täytettyyn paperilomakkeeseen, joista osa jäi puuttuviksi. Puuttuvien määrä oli 60 vuonna 1992, 129 vuonna 2000, 161 vuonna 2008 ja 101 vuonna 2016. Vuonna 2023 kysymykset olivat osa haastattelua (puuttuvia 40).

Liitetaulukko 2 (jatkuu). Vähintään kuuden alkoholiannoksen käyttökertojen useus sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %

Vähintään 6 annosta useus		1992	2000	2008	2016	2023
Sukupuoli & Ikä						
Miehet 20–34	Ainakin kerran viikossa	17	17	24	11	9
	Ainakin kerran kuukaudessa	31	44	33	29	24
	Harvemmin	37	30	32	43	48
	Ei koskaan	9	4	6	8	6
	Raitis	5	5	5	9	12
Miehet 35–54	Ainakin kerran viikossa	15	16	14	17	10
	Ainakin kerran kuukaudessa	21	27	29	17	19
	Harvemmin	40	38	40	49	49
	Ei koskaan	16	11	9	8	13
	Raitis	8	8	8	9	9
Miehet 55–69	Ainakin kerran viikossa	8	9	12	8	20
	Ainakin kerran kuukaudessa	10	13	16	17	15
	Harvemmin	25	30	35	31	37
	Ei koskaan	37	33	22	28	18
	Raitis	20	15	15	16	10
Naiset 20–34	Ainakin kerran viikossa	3	3	4	4	1
	Ainakin kerran kuukaudessa	12	17	20	17	12
	Harvemmin	42	52	48	49	57
	Ei koskaan	36	23	20	16	19
	Raitis	8	6	8	14	10
Naiset 35–54	Ainakin kerran viikossa	2	4	4	2	3
	Ainakin kerran kuukaudessa	5	7	10	9	6
	Harvemmin	23	35	43	41	42
	Ei koskaan	55	47	35	35	34
	Raitis	15	7	8	13	15
Naiset 55–69	Ainakin kerran viikossa	1	0	1	2	3
	Ainakin kerran kuukaudessa	3	2	4	4	6
	Harvemmin	8	12	22	26	26
	Ei koskaan	51	64	56	49	50
	Raitis	38	22	17	18	15

Liitetaulukko 3. Osuus 20–69-vuotiaasta väestöstä, joka on ainakin kerran edeltävän 12 kuukauden aikana käyttänyt tietyn annosmäärän alkoholia yhden päivän aikana, vuosina 2000–2023, %

Annosmäärä		2000	2008	2016	2023
Kaikki	18 annosta tai enemmän	12	14	11	6
	13 tai enemmän	24	25	21	16
	8 tai enemmän	45	48	44	40
	5 tai enemmän	65	67	64	63
	3 tai enemmän	77	79	77	76
	1 tai enemmän	91	91	87	88
Sukupuoli					
Miehet					
	18 annosta tai enemmän	22	25	19	12
	13 tai enemmän	41	42	35	27
	8 tai enemmän	65	67	60	57
	5 tai enemmän	79	80	75	75
	3 tai enemmän	86	86	83	82
	1 tai enemmän	92	91	89	90
Naiset					
	18 annosta tai enemmän	2	3	2	1
	13 tai enemmän	6	9	6	4
	8 tai enemmän	25	29	27	24
	5 tai enemmän	51	55	52	52
	3 tai enemmän	68	73	71	70
	1 tai enemmän	89	90	86	86
Ikä					
20–34	18 annosta tai enemmän	20	22	16	9
	13 tai enemmän	36	38	32	24
	8 tai enemmän	65	66	61	54
	5 tai enemmän	83	82	76	74
	3 tai enemmän	89	87	84	81
	1 tai enemmän	95	94	89	89
35–54	18 annosta tai enemmän	10	15	11	7
	13 tai enemmän	22	26	21	15
	8 tai enemmän	44	52	47	41
	5 tai enemmän	67	73	67	64
	3 tai enemmän	81	84	80	76
	1 tai enemmän	93	92	90	88
55–69	18 annosta tai enemmän	5	5	6	3
	13 tai enemmän	11	11	10	8
	8 tai enemmän	20	26	24	27
	5 tai enemmän	35	46	49	53
	3 tai enemmän	53	65	67	70
	1 tai enemmän	80	85	83	88

Liitetaulukko 3 (jatkuu). Osuus 20–69-vuotiaasta väestöstä, joka on ainakin kerran edeltävän 12 kuukauden aikana käyttänyt tietyn annosmäärän alkoholia yhden päivän aikana, vuosina 2000–2023, %

Annosmäärä		2000	2008	2016	2023
Sukupuoli & ikä					
Miehet 20–34	18 annosta tai enemmän	36	39	26	17
	13 tai enemmän	60	60	48	41
	8 tai enemmän	85	83	75	68
	5 tai enemmän	91	89	84	79
	3 tai enemmän	94	92	88	82
	1 tai enemmän	96	95	91	88
Miehet 35–54	18 annosta tai enemmän	18	26	19	13
	13 tai enemmän	37	43	37	26
	8 tai enemmän	65	73	67	58
	5 tai enemmän	82	85	80	77
	3 tai enemmän	87	88	87	83
	1 tai enemmän	93	92	91	91
Miehet 55–69	18 annosta tai enemmän	11	10	11	6
	13 tai enemmän	23	21	19	16
	8 tai enemmän	38	44	38	46
	5 tai enemmän	55	63	61	70
	3 tai enemmän	70	76	72	81
	1 tai enemmän	86	86	85	90
Naiset 20–34	18 annosta tai enemmän	2	4	5	2
	13 tai enemmän	11	16	15	9
	8 tai enemmän	45	48	46	41
	5 tai enemmän	74	74	68	69
	3 tai enemmän	83	83	79	81
	1 tai enemmän	95	92	87	90
Naiset 35–54	18 annosta tai enemmän	2	4	2	1
	13 tai enemmän	6	9	4	4
	8 tai enemmän	23	31	27	22
	5 tai enemmän	53	61	53	51
	3 tai enemmän	74	80	74	69
	1 tai enemmän	92	93	88	85
Naiset 55–69	18 annosta tai enemmän	0	0	1	0
	13 tai enemmän	1	2	2	0
	8 tai enemmän	4	9	11	9
	5 tai enemmän	18	30	37	37
	3 tai enemmän	37	54	61	60
	1 tai enemmän	76	84	82	85

Liitetaulukko 4. Alkoholien keskimääräiseen kulutukseen liittyvä pitkäaikaisten terveyshaittojen riski¹ 20–69-vuotiailla sukupuolen mukaan vuosina 2000–2023, %

		2000	2008	2016	2023
Kaikki	Suuri riski	6	7	5	5
	Kohtalainen riski	12	11	9	7
	Vähäinen riski	73	73	73	76
	Raitis	9	9	13	12
Sukupuoli					
Miehet	Suuri riski	8	9	7	6
	Kohtalainen riski	16	13	11	9
	Vähäinen riski	68	69	71	75
	Raitis	8	9	11	10
Naiset	Suuri riski	3	5	4	4
	Kohtalainen riski	8	8	7	5
	Vähäinen riski	79	77	75	77
	Raitis	9	10	14	14
Ikä					
20–34	Suuri riski	6	6	6	2
	Kohtalainen riski	17	14	9	7
	Vähäinen riski	72	74	75	80
	Raitis	5	6	11	11
35–54	Suuri riski	7	8	6	5
	Kohtalainen riski	11	11	9	7
	Vähäinen riski	75	74	75	76
	Raitis	7	7	10	12
55–69	Suuri riski	3	6	5	6
	Kohtalainen riski	8	7	8	8
	Vähäinen riski	71	72	70	73
	Raitis	18	15	17	12

¹ Suuri riski: miehillä vähintään 23 annosta, naisilla vähintään 12 annosta viikossa. Kohtalainen riski: miehillä vähintään 14 ja naisilla vähintään 7 annosta viikossa (mutta alempi kuin suuri riski). Vähäinen riski: miehillä korkeintaan kaksi annosta ja naisilla korkeintaan yksi annos päivässä (mutta alempi kuin kohtalainen riski).

Liitetaulukko 4 (jatkuu). Alkoholinkäyttökäyttäytymiseen liittyvä pitkäaikaisten terveyshaittojen riski 20–69-vuotiailla sukupuolen ja iän mukaan vuosina 2000–2023, %

		2000	2008	2016	2023
Sukupuoli & Ikä					
Miehet 20–34	Suuri riski	9	9	6	3
	Kohtalainen riski	23	17	10	7
	Vähäinen riski	64	69	76	78
	Raitis	4	5	9	12
Miehet 35–54	Suuri riski	9	9	9	5
	Kohtalainen riski	14	13	11	9
	Vähäinen riski	69	71	72	77
	Raitis	7	8	9	9
Miehet 55–69	Suuri riski	6	8	6	9
	Kohtalainen riski	12	11	12	12
	Vähäinen riski	69	67	66	70
	Raitis	14	14	15	10
Naiset 20–34	Suuri riski	3	4	6	1
	Kohtalainen riski	12	10	8	7
	Vähäinen riski	80	78	74	81
	Raitis	5	8	13	10
Naiset 35–54	Suuri riski	5	6	2	5
	Kohtalainen riski	8	10	8	4
	Vähäinen riski	81	77	78	76
	Raitis	7	7	12	15
Naiset 55–69	Suuri riski	1	3	4	4
	Kohtalainen riski	5	3	4	5
	Vähäinen riski	73	78	74	76
	Raitis	21	16	18	15

Liitetaulukko 5. AUDIT-pistemäärien jakaumat sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %

Audit pistemäärät		1992	2000	2008	2016	2023
Kaikki	16+ pistettä	6	5	6	3	3
	11–15 pistettä	8	9	9	9	7
	6(N)/8(M)–10 pistettä	13	15	17	15	16
	alle 6(N)/8(M) pistettä	73	71	69	73	74
Sukupuoli						
Miehet	16+ pistettä	9	8	9	5	5
	11–15 pistettä	13	15	14	15	10
	8–10 pistettä	15	16	16	14	16
	alle 8 pistettä	63	60	61	67	69
Naiset	16+ pistettä	2	1	3	2	1
	11–15 pistettä	3	3	4	4	4
	6–10 pistettä	12	14	17	15	16
	alle 6 pistettä	83	81	77	79	79
Ikä						
20–34	16+ pistettä	7	6	10	4	4
	11–15 pistettä	11	16	14	13	8
	6(N)/8(M)–10 pistettä	20	22	23	21	20
	alle 6(N)/8(M) pistettä	62	57	53	62	68
35–54	16+ pistettä	6	5	5	3	3
	11–15 pistettä	8	7	8	9	6
	6(N)/8(M)–10 pistettä	12	14	17	15	16
	alle 6(N)/8(M) pistettä	75	73	70	72	75
55–69	16+ pistettä	3	2	3	3	4
	11–15 pistettä	2	5	5	6	6
	6(N)/8(M)–10 pistettä	5	7	9	8	12
	alle 6(N)/8(M) pistettä	89	85	84	84	78

Liitetaulukko 5 (jatkuu). AUDIT-pistemäärien jakaumat sukupuolen ja iän mukaan 20–69-vuotiailla vuosina 1992–2023, %

Audit pistemäärät		1992	2000	2008	2016	2023
Sukupuoli & ikä						
Miehet 20–34	16+ pistettä	11	11	15	6	6
	11–15 pistettä	17	24	21	17	11
	8–10 pistettä	20	20	20	16	16
	alle 8 pistettä	52	45	44	62	68
Miehet 35–54	16+ pistettä	10	8	7	4	4
	11–15 pistettä	13	12	12	17	10
	8–10 pistettä	14	16	18	16	17
	alle 8 pistettä	63	64	63	63	70
Miehet 55–69	16+ pistettä	5	5	5	4	7
	11–15 pistettä	4	11	9	10	11
	8–10 pistettä	7	12	10	10	14
	alle 8 pistettä	84	73	76	76	68
Naiset 20–34	16+ pistettä	2	1	5	2	1
	11–15 pistettä	5	7	7	10	6
	6–10 pistettä	20	23	27	25	25
	alle 6 pistettä	72	69	61	63	67
Naiset 35–54	16+ pistettä	2	2	2	3	1
	11–15 pistettä	2	3	4	2	3
	6–10 pistettä	10	13	16	15	14
	alle 6 pistettä	86	83	78	80	81
Naiset 55–69	16+ pistettä	2	0	1	1	1
	11–15 pistettä	1	0	1	1	2
	6–10 pistettä	4	4	9	7	10
	alle 6 pistettä	94	95	90	91	87

Liitetaulukko 6. Niiden osuus alkoholia käyttäneistä 20–79-vuotiaista vastaajista, joilla on ollut omasta alkoholin käytöstä johtuvia ongelmia, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2023, %

	Kaikki	Miehet	Naiset	Miehet			Naiset		
				20–34	35–59	60–79	20–34	35–59	60–79
Ongelmia kotona tai parisuhteessa	3,0	4,5	1,5	3,2	5,1	4,7	3,0	1,4	0,4
Ongelmia ystävyys-suhteissa	1,2	1,4	0,9	1,5	1,6	0,9	1,9	0,8	0,4
Ongelmia työelämässä tai opiskelussa	0,6	0,9	0,3	1,3	1,1	0,3	1,0	0,0	0,3
Taloudellisia ongelmia	1,6	2,1	1,1	1,6	2,6	1,7	3,1	0,6	0,2
Terveysongelmia	5,1	6,2	4,0	4,1	7,8	5,5	5,3	4,2	2,6

Liitetaulukko 7. Niiden osuus 20–79-vuotiaista vastaajista, joiden läheisillä on ollut alkoholinkäytöstä johtuvia ongelmia, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2023, %

	Kaikki	Miehet	Naiset	Miehet			Naiset		
				20–34	35–59	60–79	20–34	35–59	60–79
Äidillä tai isällä	8	6	11	13	5	1	23	12	0
Puolisolla tai seurustelukumppanilla	9	4	14	3	4	3	14	18	8
Lapsella ¹	4	2	6	0	3	2	1	7	6
Muulla läheisellä	22	20	24	26	21	15	35	26	15
Vähintään yhdellä läheisellä	33	27	38	37	27	18	51	44	23

¹ Osuus on laskettu vastaajista, joilla on lapsia.

Liitetaulukko 8. Perustietoja Juomatapatutkimuksesta vuosina 1968–2023

	1968	1976	1984	1992	2000	2008	2016	2023
Vastanneita yhteensä ¹	1823	2835	3624	3446	1932	2725	2285	2643
Vastausprosentti	97	96	94	87	78	74	60	58
Kokonaiskulutus tilastoista (litraa sataprosenttista alkoholia 15 vuotta täyttänyttä kohti)	4,6	9,0	9,5	10,3	10,7	12,5	10,8	8,9
Muutos-%	-	+96	+6	+8	+4	+17	-14	-18
Kulutuksen keskiarvo haastatteluissa (viikkoarvio, litraa sataprosenttista alkoholia vuodessa 20–69-vuotiailla)	2,2	3,8	3,2	4,7	4,1	4,6	3,2	2,7
Muutos-%	-	+73	-16	+50	-14	+14	-30	-17
Kulutuksen keskiarvo haastatteluissa (GF-mittari = portaittainen juomistiheys -mittari, litraa sataprosenttista alkoholia vuodessa 20–69-vuotiailla)	-	-	-	-	4,6	4,7	3,6	3,2
Muutos-%	-	-	-	-	-	+3	-22	-11
Kattavuusprosentit:								
viikkoarvio ²	48	42	34	46	38	37	30	30
GF-mittari ²	-	-	-	-	43	38	33	36

¹ Vuosina 1968–2008 15–69-vuotiaat, vuonna 2016 15–79-vuotiaat ja vuonna 2023 20–79-vuotiaat

² Kulutuksen keskiarvo haastattelusta jaettuna arvioidulla kokonaiskulutuksella (tilastoitu+arvioitu tilastoimaton kulutus) 15 vuotta täyttänyttä kohti

Liitetaulukko 9. Vastanneiden lukumäärät sukupuolen ja iän mukaan Juomatapatutkimuksessa vuosina 1968–2023

Sukupuoli ja ikä		1968	1976	1984	1992	2000	2008	2016	2023
Kaikki	20–69	1663	2601	3209	3100	1757	2500	1857	2133
	20–79								2643
Miehet	20–69	1243	1275	1569	1536	870	1195	969	978
	20–79								1201
Naiset	20–69	420	1326	1640	1564	887	1305	888	1155
	20–79								1442
Miehet	20-34	423	463	624	527	257	325	367	218
	35-54	509	525	646	698	419	494	311	385
	55-69	311	287	299	311	194	376	291	375
	70-79								223
Naiset	20-34	139	474	599	537	258	366	332	294
	35-54	163	482	635	682	411	526	301	432
	55-69	118	370	406	345	218	413	255	429
	70-79								287